



ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Пленарне засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання

Р І Ш Е Н Н Я

26 липня 2022 року

№ 469

Про Звернення депутатів Полтавської обласної ради до Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України щодо встановлення єдиного підходу у наданні пільг з проїзду

Керуючись частиною 2 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», частиною другою статті 2, пунктами 3, 6 частини другої статті 19 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад», з метою дотримання конституційних прав пільгових категорій громадян, уникнення конфліктних ситуацій між пільговиками та перевізниками, а також застосування єдиного підходу до надання пільг з проїзду

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

1. Прийняти Звернення депутатів Полтавської обласної ради до Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України щодо встановлення єдиного підходу у наданні пільг з проїзду, що додається на 3 аркушах.

2. Звернення надіслати на адресу Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України.

Голова обласної ради

Олександр БІЛЕНЬКИЙ

Звернення
депутатів Полтавської обласної ради до Кабінету Міністрів України та
Верховної Ради України щодо встановлення єдиного підходу у наданні
пільг з проїзду

В умовах процесу децентралізації особливо актуальним є питання забезпечення реалізації державних соціальних гарантій.

На державному рівні законодавчими актами передбачені пільги з оплати житлово-комунальних послуг, проїзд, зв'язок, інші пільги (капітальні ремонти).

Зокрема, право на пільговий проїзд автомобільним транспортом мають 26 пільгових категорій (367,8 тис. осіб), з яких 11 категорій – на міжміських внутрішньо - та міжобласних маршрутах (121 тисяча осіб).

Відповідні гарантії закріплені Законами України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” для осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників бойових дій, в т.ч. з числа учасників АТО/ООС, учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, інші пільгові категорії.

До 2016 року кошти на компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян надходили з Державного бюджету України і регулювалися Порядком фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2002 р. № 256, та пунктом 10 Положення про Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 січня 2003 р. № 117.

У 2015 році обсяг державного фінансування на вказані цілі склав 50,6 млн грн.

З 2016 року субвенція в державному бюджеті на зазначені цілі відсутня. Крім того, втратили чинність вказані норми законодавства.

Згідно з статтею 91 Бюджетного кодексу України передбачено, що видатки на пільговий проїзд належать до видатків місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів.

Частинами першою та четвертими статті 61 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (далі – Закон) визначено, що органи місцевого самоврядування в селах, селищах, містах, районах у містах (у разі їх створення) самостійно складають та схвалюють прогнози відповідних місцевих бюджетів, розробляють, затверджують і виконують відповідні місцеві бюджети згідно з Бюджетним кодексом України. Самостійність місцевих бюджетів гарантується власними та закріпленими за ними на стабільній основі законом загальнодержавними доходами, а також правом самостійно визначати напрями використання коштів місцевих бюджетів відповідно до закону.

Сільські, селищні, міські, районні в містах (у разі їх створення) ради та їх виконавчі органи самостійно розпоряджаються коштами відповідних місцевих

бюджетів, визначають напрями їх використання, що передбачено частиною другою статті 64 Закону.

Тобто, на сьогоднішній день, реформа децентралізації передбачає передачу повноважень, фінансів на їх реалізацію та відповідальності за їх виконання органам місцевого самоврядування. Таким чином, створюються належні матеріальні, фінансові та організаційні умови для здійснення органами місцевого самоврядування повноважень.

Однак, не всі територіальні громади мають можливість забезпечити пільгові перевезення в повному обсязі та відпрацювати єдиний підхід щодо надання вказаних пільг, зокрема на міжміських маршрутах.

Відповідно до статті 7 Закону України “Про транспорт” відшкодування збитків від безплатних перевезень пільгових категорій громадян регулюється нормативними актами Кабінету Міністрів України.

Пунктом 8 розділу II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” від 06.12.2016 № 1774-VIII встановлено, що пільги з проїзду усіма видами міського, приміського та міжміського транспорту можуть надаватися у готівковій формі у розмірах та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Однак, на цей час законодавством не врегульовано порядок обліку та здійснення компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян на автобусних маршрутах загального користування.

Законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пільг з оплати проїзду та деяких інших пільг» (zareestrovano u Verkhovni Radi Ukraini 11.06.2021 № 5651) передбачає внесення змін до низки законів України («Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист», «Про жертви нацистських переслідувань», «Про охорону дитинства», «Про транспорт», «Про автомобільний транспорт»), згідно з якими пільги з оплати проїзду та інші пільги надаються на підставі відповідних рішень органів місцевого самоврядування і виплачуються у визначеному ними порядку та розмірах у формі грошової компенсації.

Слід врахувати, що пільги з проїзду, інші пільги закріплені на державному рівні законами України.

Відповідно до статті 67 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» держава фінансово забезпечує здійснення органами місцевого самоврядування наданих законом повноважень органів виконавчої влади у повному обсязі за рахунок закріплення за відповідними місцевими бюджетами джерел доходів бюджету, надання трансфертів з державного бюджету, а також передання органам місцевого самоврядування відповідних об'єктів державної власності.

Рішення органів державної влади, які призводять до додаткових видатків органів місцевого самоврядування, обов'язково супроводжуються передачею їм необхідних фінансових ресурсів. Вказані рішення виконуються органами місцевого самоврядування в межах переданих їм фінансових ресурсів. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади і попередньо не забезпечені відповідними фінансовими ресурсами, компенсуються державою.

Оскільки право на пільговий проїзд є державною пільгою, яка з 2016 року не забезпечена фінансуванням з державного бюджету, виникають питання щодо її практичної реалізації за рахунок коштів місцевих бюджетів з огляду на різну фінансову спроможність бюджетів територіальних громад.

Тому, важливим є прийняття постанови Кабінету Міністрів України щодо порядку надання компенсації за пільгові перевезення, не встановлюючи при цьому повноважень щодо повного відшкодування вартості проїзду виключно на бюджети територіальних громад.

Крім того, на державному рівні має бути затверджена єдина методика щодо надання пільг на проїзд на міжміських внутрішньо - та міжобласних автобусних маршрутах загального користування.

Розроблення та прийняття відповідної загальнодержавної програми дозволить забезпечити дотримання конституційних прав пільгових категорій громадян, уникати конфліктних ситуацій між пільговиками та перевізниками, а також застосувати єдиний підхід до надання пільг з проїзду.

***Прийнято на пленарному засіданні
чотирнадцятої позачергової сесії
обласної ради восьмого скликання
26 липня 2022 року***